

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-165/23-C

Název	Centrum BAZALKA - Základní škola speciální a Mateřská škola speciální, o.p.s.
Sídlo	U Jeslí 198, 370 01 České Budějovice
E-mail	skola@centrumbazalka.cz
IČO	28086830
Identifikátor	691000450
Právní forma	Obecně prospěšná spol.
Zastupující	Mgr. Jarmila Rybáčková
Zřizovatel	Zakladatelé Centrum BAZALKA - Základní škola speciální a Mateřská škola speciální, o. p. s.
Místo inspekční činnosti	U Jeslí 198, 370 01 České Budějovice U Jeslí 619, 370 01 České Budějovice
Inspekční činnost na místě	13. 2. 2023 – 15. 2. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Centrum BAZALKA – Základní škola speciální a Mateřská škola speciální, o. p. s., vykonává činnost základní školy speciální a mateřské školy speciální. Ke své činnosti využívá dvě místa, pro mateřskou školu pavilon, který navazuje na sociální služby centra Bazalka, a nedaleký samostatný objekt pro základní školu. Školu navštěvují děti a žáci z celého Jihočeského kraje. Škola nabízí společně se službami centra Bazalka komplexní péči a propojení sociálních služeb a vzdělávání.

Základní školu navštěvovalo v době inspekční činnosti celkem 25 žáků s potřebou podpůrných opatření 3. až 5. stupně. Jedna žákyně je vzdělávána v režimu individuálního vzdělávání. Výuka je realizována ve třech třídách pro žáky s poruchami autistického spektra a ve dvou třídách pro žáky se souběžným postižením více vadami. Počet tříd i žáků se od minulé inspekční činnosti mírně navýšil. Třídy jsou tvořeny z žáků více ročníků s ohledem na vzdělávací programy a sociální vztahy.

Z důvodu mírného nárůstu počtu dětí byla změněna organizace mateřské školy z jednotřídní na dvoutřídní. Ke dni inspekční činnosti evidovala mateřská škola celkem 9 dětí, z toho 7 dětí v povinném předškolním vzdělávání včetně čtyř dětí s odkladem povinné školní docházky o jeden rok. Vzdělávání probíhalo ve dvou věkově smíšených třídách.

Škola se zaměřuje primárně na nalezení efektivní formy komunikace a podpory řečového vývoje dětí a žáků s těžkým kombinovaným postižením a autismem.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy je ve své funkci druhým rokem. Její strategie rozvoje školy spočívá v postupném plnění stanovených úkolů a dosahování cílů v různém časovém horizontu podle jejich významu a charakteru. Rozdělením kompetencí a posílením úlohy třídních učitelů se podařilo nastavit efektivní systém komunikace na všech úrovních. Otevřenou komunikací a vzájemným respektem mezi všemi pracovníky započalo vytváření pozitivního klimatu. Vnitřní komunikační systém byl efektivně nastaven zavedením webového školního informačního systému a byla zajištěna bezpečnost ukládání školních i osobních dokumentů dětí a žáků.

Kontrolní systém není prozatím optimálně nastaven. Nezachytil některé nedostatky v tvorbě i realizaci školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Dílčí nedostatky ve školních vzdělávacích programech pro základní vzdělávání byly odstraněny v průběhu inspekční činnosti. Hospitační činnost ředitelka školy nahrazuje častými krátkými návštěvami ve třídách s podporou odborně zdatných kolegů, na které delegovala poskytování potřebné metodické podpory.

Klíčovým prvkem stanoveným v plánu rozvoje školy je posílení kvalifikovanosti a stability pedagogického sboru, ale zatím se jej nedaří optimálně naplňovat. Pedagogický sbor prochází častými personálními proměnami, což stěžuje práci pedagogů a zatěžuje psychiku dětí a žáků, kteří jsou v důsledku svého zdravotního postižení citliví na změnu. Se změnou se velice těžko vyrovnávají, většinou reagují negativními projevy a v důsledku toho je snižována kvalita a výsledky vzdělávání. Speciální vzdělávání dětí a žáků zabezpečuje sedmnáctičlenný tým složený z učitelů, asistentů pedagoga a speciálního pedagoga. K termínu inspekční činnosti neměla téměř polovina z nich požadovanou odbornou kvalifikaci. Nepříznivou situaci se daří ředitelce školy částečně kompenzovat umožněním seberealizace a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků včetně péče o začínající pedagogy, nepostradatelnou týmovou práci a vysokým nasazením vyžadujícím osobní vklad

i vzájemnou oporu. Další vzdělávání je koncepční a vychází z potřeb školy, témata úzce korespondují se zajištěním odborné speciální péče. Absolvované semináře v oblasti metod alternativní komunikace či metody analýzy chování, kurzy bazální stimulace, logopedické prevence účinně podporují rozvoj dětí a žáků. Kromě asistentů pedagoga poskytují dětem a žákům efektivní podporu také pracovníci sociálních služeb.

Silnou stránkou školního poradenského pracoviště je odborné metodické vedení pedagogů ve využití speciálních metod v oblasti komunikace a žádoucího chování dětí a žáků, jehož garantem je speciální pedagog školy. Na pozici metodika prevence působí ředitelka školy krátkodobě a ještě nemá detailně zmapována jednotlivá rizika a možnosti jejich předcházení vhodnými preventivními programy. Neucelený systém dokumentování činnosti jednotlivých zapojených odborníků neumožňuje plně sledovat a evidovat jejich účinnost.

Vedení školy věnuje patřičnou pozornost rozvoji a obnově materiálně-technického zázemí školy. Bezbariérové prostory jsou podnětné a účelně vybavené pro práci všech realizovaných činností. Prostory jsou vybaveny kvalitními rehabilitačními a kompenzačními pomůckami, které umožňují odbornou péči i všestranný rozvoj dětí a žáků. Vizualizované učební pomůcky a pomůcky pro rozvoj manipulačních a rozumových dovedností připravují žáky ke psaní a zlepšení sebeobslužných dovedností. Účinnost vzdělávání i odborné péče zvyšuje využívání místnosti pro podpůrné edukační metody, relaxaci, fyzioterapii aj.

Pro zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání získává škola aktivně další finanční prostředky. Dotace byly využity na doučování žáků, digitální pomůcky, další vzdělávání pedagogických pracovníků jejich vzájemnou spolupráci, ICT techniku a pomůcky do mateřské školy. Z prostředků na podpůrná opatření byly pořízeny didaktické pomůcky a software pro rozvoj sluchového vnímání. Důležitým zdrojem jsou také sponzorské dary, které umožňují např. financovat mzdu asistenta pedagoga.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Předškolní vzdělávání probíhalo v přátelské a vstřícné atmosféře podporující motivaci k učení. Přínosná byla výrazná flexibilita pedagogů okamžitě reagovat na individuální potřeby dětí. Společným znakem v obou třídách byla účelná kooperace učitelů, asistentů pedagoga a pracovníků sociálních služeb. Jednotný pedagogický styl a dodržování domluvených rituálů byl pro psychické bezpečí dětí se závažným zdravotním postižením prospěšný. Systematické každodenní posuzování a vyhodnocování aktuálních komunikačních schopností a dovedností dětí v oblasti chování a interakce bylo podkladem pro vytvoření alternativního systému komunikace plně nahrazujícího mluvenou řeč většiny dětí. Prostory třídy vybavené schémata, metodickými postupy a rozvrhy pro individuální činnosti s jednotlivými dětmi přispěly k účelnému nastavení speciálního programu pro jednotlivé děti.

Základem pedagogického působení bylo navázání dobrého vztahu k dítěti, jeho připravenost a motivace k učení. Časté střídání aktivit v rychlém sledu, práce v krátkých časových intervalech a střídání pracovního místa odpovídalo individuálním potřebám dětí. Stimulace řečového rozvoje byla uplatňována pomocí speciálních metod s využitím například výměnného obrázkového systému či znaku do řeči. Často zařazované manuální aktivity cíleně rozvíjely jemnou motoriku a postupně pozitivně ovlivňovaly i oblast sebeobsluhy. Stěžejní a převládající byla individuální práce s výraznou personální dopomocí. Jiné formy nebyly vzhledem ke skladbě dětí, resp. jejich zdravotnímu stavu či speciálním vzdělávacím potřebám využitelné. Pro hodnocení jednotlivých dětí byl využit systém odměn s podporou gest mimiky i pochutin, společné vyhodnocení aktivit se nevyskytlo. Průběh vzdělávání

v mateřské škole nebyl dostatečně průkazně zaznamenán v třídních knihách. Zápisy vykazují nízkou vypovídací hodnotu, neposkytují dostatek informací o naplňování vzdělávacích cílů a očekávaných výstupů.

Základní škola průběžně sleduje vzdělávací potřeby svých žáků, zabezpečuje jim potřebné speciální služby s využitím vhodných kompenzačních, reedukačních a rehabilitačních pomůcek a prostřednictvím pedagogů a dalších odborníků zajišťuje účelnost vzdělávání. Organizace výuky v hospitovaných hodinách vycházela z potřeb jednotlivých žáků a z potřeb deklarovaných např. v jejich individuálních vzdělávacích plánech. Žáci pracovali prostřednictvím individualizované výuky s podporou asistentů pedagoga a pracovníků sociální péče, které jim poskytovaly zároveň plně funkční osobní asistenci. Efektivní individuální práce se střídala s následnou potřebnou relaxací se zohledněním specifických potřeb jednotlivých žáků. Uplatňování prvků strukturalizace výuky a diferenciací jednotlivých aktivit napomohlo žákům v prostorové a časové orientaci.

Pozitivní klima ve třídách vhodně ovlivňoval nejen empatický vztah vyučujících i asistentů k jednotlivým žákům, ale také vzájemný vztah všech přítomných dospělých osob. Činnost asistentů byla prospěšná zejména v individuální podpoře žáků v procesu učení a v udržení pozornosti či při sebeobslužných, pohybových i relaxačních činnostech. Učitelé i asistenti se se svými žáky podle potřeby dorozumívali prostřednictvím alternativních nebo speciálních komunikativních metod s využitím obrázků a symbolů s cílem zvýšit míru porozumění. Vhodné propojování mezipředmětových vztahů podporovalo efektivnost výuky zaměřené zejména na manipulaci s běžnými nástroji. Optimální možná úroveň v rozvoji motoriky byla podporována při práci s různými vhodnými didaktickými pomůckami.

Neustálý kontakt pedagogů se žáky, střídání různých motivačních metod a volba různorodých témat přispěly k rozvinutí zájmu o činnosti a prožívání radosti z úspěchu. Při hodnocení vyučující zohledňovali odlišné vzdělávací předpoklady žáků. Výuka byla účinně propojena s osobnostním a sociálním rozvojem. Vzdělávání bylo také podpořeno a doplněno realizací smysluplných projektů, akcí cílených na rozvoj klíčových kompetencí a na zprostředkování důležitých zkušeností žákům.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Evaluace úrovně výsledků vzdělávání je vzhledem k míře postižení dětí a žáků velmi specifická. Hodnocení celkové úrovně poskytovaného předškolního vzdělávání na úrovni klíčových kompetencí je nestandardní a týká se úzké oblasti sociální komunikace, projevů chování a sebeobsluhy. Vysoká informovanost všech pedagogů pozitivně ovlivňovala vhodnost používaných vzdělávacích stylů při vzdělávání. Pedagogové jsou v každodenním osobním kontaktu, informace o dětech a žácích si průběžně sdělují, což umožňuje operativně přizpůsobit vzdělávání okamžitým potřebám žáků. Vzájemné sdílení problémů i úspěchů úzké spolupráci a součinnosti s rodiči dětí a žáků podporují cestu k řešení individuálních pokroků. Za účelem jednotného působení na děti a žáky škola poskytuje rodičům vítanou metodickou pomoc při individuálním nácviku komunikačních dovedností formou videonahrávek.

Systematická výchovně-vzdělávací péče, cílené rozvíjení mluvní motoriky pozitivním způsobem ovlivňuje rozvoj komunikačních schopností dětí a žáků, jejich duševní rozvoj a celou jejich osobnost. Děti a žáci dokáží rozlišovat základní emoce, daří se tak eliminovat neadekvátní projevy v komunikaci. Používáním strukturovaného denního režimu se děti a žáci lépe orientují v jednotlivých úsecích dne, což přispívá k jejich psychické pohodě

a umožňuje předcházet vypjatým situacím v podobě nevhodných projevů. Výrazné pokroky v celkovém vývoji řeči, motoriky i chování dosahovali děti a žáci ve vybraných terapiích. Jejich účinek se kladně odrážel i v sociálním citění a při navazování kontaktů s okolím. Skupinová a individuální canisterapie, logopedie, fyzioterapie a muzikoterapie prolínaly vyučovacími dny, vycházely z individuálních potřeb dětí a žáků, jejich vzdělávacích plánů a odborných lékařských posudků.

Škola žáky hodnotí širším slovním hodnocením, adekvátně k míře zdravotního postižení. Zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o výsledcích vzdělávání zejména prostřednictvím žákovských knížek, komunikačních deníků a na třídních schůzkách. Dalším zdrojem užitečných informací je častý osobní kontakt s vyučujícími i asistentkami či vzájemné telefonické rozhovory. Škola rovněž pomáhá svým absolventům buď se zařazováním do dalšího vzdělávání, nebo umožňuje vytvářet příležitosti v denním stacionáři.

Konstruktivní spolupráce se školskými poradenskými zařízeními se projevila v odpovídajícím nastavení podpůrných opatření i individuálních vzdělávacích plánů. Škola se úspěšně prezentuje na veřejnosti, pokračuje ve spolupráci s řadou subjektů, které podporují a pomáhají naplňovat vizi školy.

Závěry

Vývoj školy / školského zařízení

- Změna na pozici ředitele školy, nová ředitelka od školního roku 2021/2022.
- Zlepšení klimatu školy.
- Mírné navýšení počtu dětí a žáků a zároveň rozšíření mateřské školy z jedné na dvě třídy.
- Aktivní získávání finančních prostředků pro zkvalitnění úrovně vzdělávání.

Silné stránky

- **Aktivní budování a zkvalitňování klimatu školy a podpora spolupráce všech aktérů vytváří bezpečné prostředí pro výchovu a vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.**

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Vedení školy nevyužívá plně potenciál kontrolních nástrojů, které není zejména v oblastech hospitační a metodické činnosti efektivní.
- Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání není aktualizován dle platné legislativy. Chybí evaluace na úrovni třídního a školního vzdělávacího programu, která by umožnila další rozvoj školy v oblasti předškolního vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy / školského zařízení

- Rozšířit a delegovat část kompetencí v oblasti kontroly, metodického vedení atp. zřízením funkce zástupce ředitelky.
- Aktualizovat školní vzdělávací programy a pravidelně je vyhodnocovat.
- Doplnit pedagogický sbor o kvalifikované pedagogy a usilovat o stabilitu pedagogického sboru.
- Prohloubit a rozšířit odborné kompetence metodika prevence a vést dokumentaci o činnosti poradenského pracoviště.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Jmenování statutárního orgánu Centra Bazalka – Základní školy speciální a Mateřské školy speciální, o. p. s. vystavené pro ředitelku školy správní radou obecně prospěšné společnosti dne 20. 7. 2021 s účinností od 1. 8. 2021
2. Jmenovací dekret do funkce ředitelky školy s účinností od 24. 8. 2021 vystavený 24. 8. 2021 vystavené předsedkyní správní rady Centra Bazalka, o. p. s.
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení k termínu inspekční činnosti
4. Koncepce dalšího rozvoje školy z 24:6.2021
5. Školní vzdělávací programy pro základní vzdělávání speciální Světem křížem krážem 1. a 2. díl platný od 1. 9. 2022
6. Školní vzdělávací program mateřské školy speciální Světu vstříc platný pro školní rok 2022/2023 ze dne 25. 8. 2022
7. Školní řád základní školy speciální účinný od 1. 9. 2022
8. Školní řád mateřské školy speciální účinný od 1. 9. 2022
9. Školní matrika, školní rok 2022/2023
10. Rozvrhy hodin tříd, školní rok 2022/2023
11. Třídní knihy, školní rok 2022/2023
12. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2022/2023
13. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023
14. Ekonomická dokumentace školy za roky 2021/202
15. Dokumentace týkající se oblasti BOZ včetně knih úrazů
16. Program poradenských služeb

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Zdeňka Dufková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jana Novotná, školní inspektorka

Bc. Jiřina Svobodová, kontrolní
pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.